

สมาคมทนายความสิทธิมนุษยชน Human Rights Lawyers Association

109 ซ.สิทธิชน ถ.สุทธิสารวินิจฉัย แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320

โทร (Tel) / โทรสาร(Fax) : 02-6934939, 02-6930682 E-mail: hrla2008 @ gmail.com

109 Soi Sitthichon Suthisarnwinichai Rd. Samsennok Huaykwang Bangkok Thailand

ข้อเท็จจริงกรณีพิพาทของชาวบ้านสันตบเต่ากับนายทุน

กรณีพิพาทตั้งแต่ปี 2546 ชาวบ้านบ้านสันตบเต่า หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านโอง อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน จำนวนหลายครอบครัวเข้าไปทำประโยชน์บริเวณที่ดินที่มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม ตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 3 กิโลเมตร อยู่ติดกับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าบ้านโอง ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ดินทำกินของพ่อแม่ปู่ย่าตายายที่เคยอาศัยเป็นที่ทำกินมาก่อน แต่ทั้งที่ดินเอาไว้หลายปี ลูกหลานจึงเข้าไปทำกินต่อ โดยปลูกพืชไร่พืชสวนตามฤดูกาล แต่ละครอบครัวที่ดินประมาณ 2-5 ไร่

ต่อมาปี 2551 มีนายทุนเอกชน (เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดลำพูน) ได้เข้าไปสำรวจรังวัดเพื่อปักหลักหมุดที่ดินและนำรถไถไปปรับไถพื้นที่บริเวณที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ และให้ทนายความไปแจ้งชาวบ้านที่ทำประโยชน์ในที่ดินออกจากที่ดิน โดยอ้างว่ามีเอกสารสิทธิ์เป็น ส.ค.1 ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจึงได้รวมตัวกันเข้าร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนตรวจสอบข้อเท็จจริง แต่การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบได้ให้นายทุนเข้ามาประชุมด้วย ชาวบ้านจึงไม่เข้าร่วมประชุม และได้ร่วมกับสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือและเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย เรียกร้องไปยังรัฐบาลให้มีการตรวจสอบเรื่องการออกเอกสารโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของนายทุน รัฐบาลได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีบ้านสันตบเต่า เมื่อปี 2552

หลังจากนั้น ในปี 2552 นายทุนก็เข้าแจ้งความดำเนินคดีกับชาวบ้านจำนวน 2 ราย 1 คดี พนักงานอัยการสั่งฟ้องชาวบ้านต่อศาลในข้อหาบุกรุก คดีนี้ในที่สุด ศาลตัดสินยกฟ้องโจทก์ เพราะข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าชาวบ้านอาศัยอยู่ในที่ดินมาก่อนที่โจทก์จะออกเอกสารโฉนดที่ดินจึงเป็นเรื่องพิพาทกันในทางแพ่ง การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิด

ต่อมาปี 2554 นายทุนได้ฟ้องชาวบ้านอีก 3 ราย 3 คดี เป็นคดีอาญาในข้อหาบุกรุก โดยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องเป็นคดีเอง ทั้ง 3 คดี ในที่สุดศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ

ปี 2555 นายทุนได้ยื่นฟ้องชาวบ้าน 3 รายที่ศาลยกฟ้องในคดีอาญา เป็นคดีแพ่งให้ขับไล่ออกจากที่ดิน สุดท้ายศาลตัดสินว่า ชาวบ้านทั้ง 3 รายมีสิทธิในที่ดินดีกว่าโจทก์ พิพากษายกฟ้องทั้งสามคดี

ปี 2556 นายทุนได้ไปแจ้งความดำเนินคดีกับชาวบ้านอีก 2 ราย คือ นางสาวทอง เตชะระ และนางสมรัตน์ วรรณภิระ พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดลำพูน ในข้อหาร่วมกันบุกรุกยึดถือครอบครองสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น คดีนี้ศาลมีคำพิพากษาศาลตัดสินยกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันบุกรุก และไม่เป็นการบุกรุกเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 แต่เป็นการบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ซึ่งเป็นคดีที่ยอมความได้ ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96

แต่ในทางนำสืบของโจทก์ ปรากฏตามคำให้การของพยานโจทก์ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจผู้เสียหาย เบิกความว่าได้ทราบว่ามีผู้บุกรุกที่ดินของผู้เสียหายคือ นางสาวทอง เตชะระ และนางสมรัตน์ วรรณภิระ (จำเลยทั้งสองในคดี) เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2552 และได้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบแล้ว แต่มาฟ้องทุกข์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2556 คดีโจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(6) พนักงานอัยการไม่ยื่นอุทธรณ์ คดีจึงถึงที่สุดเมื่อปี 2557

หลังจากนั้นปี 2560 นายทุนได้ยื่นฟ้องนางสายทอง เตชะระ 1 คดี และฟ้องนางสมรัตน์ วรรณภีระ อีก 1 คดี ต่อศาลจังหวัดลำพูนเป็นคดีแพ่งให้ขับไล่ออกจากที่ดิน ศาลจังหวัดลำพูนพิจารณาแล้วมีคำพิพากษาเมื่อตุลาคม 2561 ให้ยกฟ้องโจทก์ และมีคำสั่งให้เพิกถอนเอกสารสิทธิ (โฉนดที่ดิน) ของนายทุน โดยวินิจฉัยว่านางสายทองและนางสมรัตน์ มีสิทธิครอบครองที่ดินดีกว่านายทุนในขณะที่มีการออกโฉนดที่ดิน จึงเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 58 วรรคสอง และปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) และมีอำนาจเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อนได้ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 61 วรรคแปด แม้จำเลยจะไม่ได้ขอให้ศาลเพิกถอนก็ตาม จึงพิพากษายกฟ้องและให้เพิกถอนโฉนดที่ดินของนายทุนคดีอยู่ระหว่างโจทก์ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์